

Nederlands-Vlaamse Slavistendagen 17 april 2008

Perdurativiteit in het Pools 100 jaar na Agrell

rené genis

Universiteit van Amsterdam

r.m.genis@uva.nl

<http://home.medewerker.uva.nl/r.m.genis/>

Wat is een perduratieve constructie?

Przegadał cały wieczór.

‘He has through-chatted the whole evening.’

Wat is een perduratieve constructie?

Przegadał cały wieczór.

‘He has through-chatted the whole evening.’

3 componenten

- Het prefix *prze-*

Wat is een perduratieve constructie?

Przegadał **cały wieczór**.

‘He has through-chatted the whole evening.’

3 componenten

- Het prefix *prze-*

- Het temporele complement

Wat is een perduratieve constructie?

Przegadał cały wieczór.

‘He has through-chatted the whole evening.’

3 componenten

- het prefix *prze-*
- het temporele complement
- het basiswerkwoord (simplex)

Agrell

(Per) Sigurd Agrell
(1881 - 1937)

Dissertatie 1908

Agrell

(Per) Sigurd Agrell (1881 - 1937)
- Runoloog, Slavist en dichter!!!

1908. *Aspektänderung und Aktionsartbildung beim Polnischen Zeitworte.* Lund: Håkan Ohlsons Buchdruckerei (dissertation).

1918. *Przedrostki postaciowe czasowników polskich*
(Materiały i prace Komisji językowej Akademii umiejętności w Krakowie 8). Kraków: Nakładem Akademii Umiejętności.

Agrells beschrijving

- Postać perduratywna, perdurativ(e Aktionsart);
- points to defined time (1908: 52 1918: 65);
- the perdurative Aktionsart concerns time (as opposed to space) and brings to the fore the beginning and end of a temporal course (1908: 52, 78, 122, 1918: 64, 65, 105) without qualitative shades of meaning (1918: 69).
- “das Resultat = ein Zeitverlauf” (1908: 78, 79, cf. 1918: 108).

Agrells voorbeelden

Przeczekał_p noc_A całą. (Ag)

‘He has through-waited the whole night.’

Tej chwili_G ja nie przeżyję_p. (AgG)

‘This moment I will not through-live.’

Ten dąb przetrwał_p aż do dziś. (Ag)

‘That oak tree has through-last-ed until today.’

foute voorbeelden

Przeczytał_P gazetę_A. (Ag)

‘He has through-read the/a newspaper.’

Przeegraliśmy_P z sobą partyę_A bilardu. (Ag)

‘We have through-played with each other a game of billiards.’

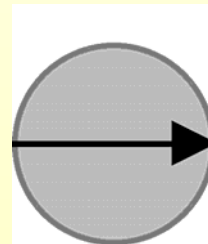
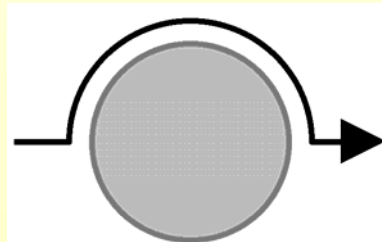
Drie componenten

- Prefix *prze-*
- Temporele complement
- Basiswerkwoord (simplex)

Voorbeelden uit bestaande literatuur, corpora, woordenboeken, internet, native speakers.

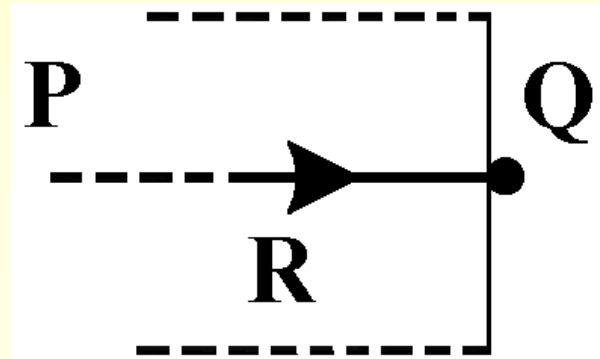
Prze- 1

- het Poolse prefix *prze-*
 - andere Slavische talen: cognaten van de twee prefixen:
**per(i)- / (*prě-)* en **pro- / *pra-*
- => bijv. Russisch *nepe-* en *npo-*.

Prze- 2

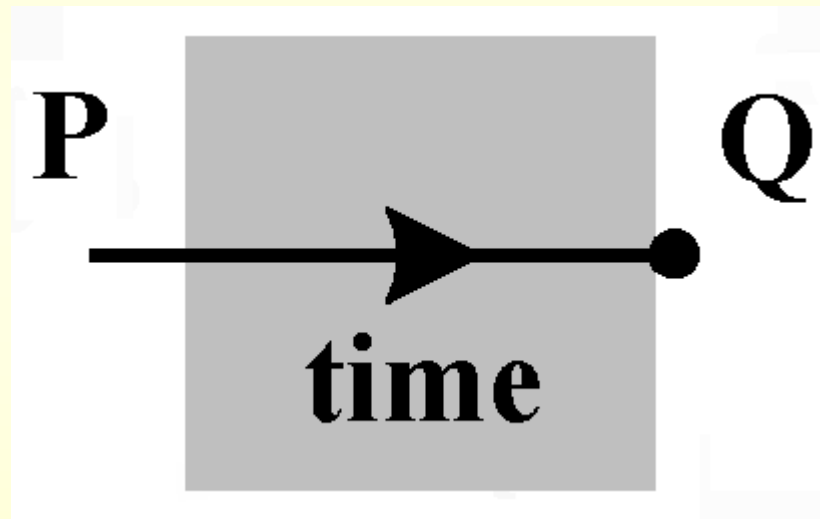
- invariant

- Points P and Q; the existence of both points is clear, however, Q can be clearly located as ‘immediately adjacent to the outer edge of R, coinciding with the exact end of the trajectory’, whilst P is merely situated ‘at the beginning of the trajectory’.
- A landmark R at whose edge is marked the border with Q.
- A trajectory linking P to Q.

Prze- 3

Perdurative variant: landmark R = time.

(Przejechaliśmy całą Polskę.)

Przejeździliśmy całą noc.

Temporele complement 1

- bestaande literatuur: beperkt repertoire

1. NP_{A|G}

Przeczekał_p noc_A całą. (Ag)

‘He has through-waited the whole night.’

Piotr nie przesiedziało_p tam dwóch godzin_G. (Ho)

‘Piotr didn’t spend two hours (sitting) there.’

Holvoet: objecthood

Temporele complement 1

- bestaande literatuur: beperkt repertoire

1. NP_{A|G}

Godziny, które_A przesiedziałem_p za biurkiem. (Ho)
'The hours I spent (sitting) at my desk.'

*Godziny, które_A siedziałem_i za biurkiem. (Ho)
'The hours I spent sitting at my desk.'

Holvoet: objecthood

Temporele complement 1

- bestaande literatuur: beperkt repertoire

1. NP_{A|G}

Nieprzespana noc. (Ho)

‘A sleepless night’

Ilość przesiedzianych godzin.²⁰ (Ho)

‘The number of hours spent (on sitting) there.’

Holvoet: objecthood

Temporele complement 2

- bestaande literatuur: beperkt repertoire

2. *przez* NP_A

?Przesiedzieliśmy_p przez dzień. (Pi, In)
'We have spent the day (sitting).'

Twijfel bij NI: „helemaal niet gewoon...”

En toch...

Temporele complement 2

- bestaande literatuur: beperkt repertoire

2. *przez* NP_A

Dinozaury były doskonale przystosowane do środowiska i przetrwały przez sto milionów lat. (Ba)

‘The dinosaurs were brilliantly adjusted to [their] environment and through- lasted through 100 million years.’

Tam przesiedzieliśmy_p przez prawie dwa lata. (In)

‘There we have through-spent through almost two years.’

En nog een beperkt aantal (ca. 250)

Temporele complement 1+2

2. NP_A *przez* NP_A

[Synek...] przespał_p przez pierwszy tydzień wszystkie noce_A. (In)
'My son through-slept all nights through the first week.'

Temporele complement 3

- bestaande literatuur: beperkt repertoire

3. *od NP_G do NP_G | z NP_G*

Przebląkał_p się od rana do wieczora. (Wr)

‘He has through-roamed from morning to evening’

Ten dąb przetrwał_p od czasu wyleczenia z tej choroby. (In)

‘That oak tree has through-lasting from the time it recovered from that disease.’
aż do dzisiaj

Że takie miasto istniało, świadczą też historyczne dokumenty, które z tych czasów przetrwały. (Do)

That such a city existed is also attested by historic documents, which through-lasting from those times.

Temporele complement 4

- nieuw

4. (o)koło NP_G

Dzwonił do mnie wczoraj wieczorem, przegadalismy_p około 20 minut, ale to i tak nie wystarcza... (In)
'He phoned me yesterday evening, we through-chatted about 20 minutes, but that anyway is not enough.'

Temporele complement 5

- nieuw

5. *po* NP_A

Przepracowałem_p *po* 2 dwie godziny dziennie. (Ni)
'I have worked two hours every day.'

Przez całe życie przepracowałem_p *po* 12 godzin dziennie. (Ni)
'Throughout my life I have worked 12 hours each day.'

Temporele complement 6

- *nieuw*

6. *z* | *z blisko* | *ponad* | *etc.* + NP_A

Przedrzemie_p się z pół_A godziny, a potem pójdziemy oboje na spacer. (Po)
'I'll through-nap some half an hour, and afterwards we will go for a walk together.'

Zakopany w ziemi, przetrwał_p ponad sześćdziesiąt lat. (In)
'Buried in the ground, he through- lasted more than sixty years.'

Temporele complement 7

- nieuw

7. Bw van tijd m.n. *długo, krótko*

... przegadały_p długo co z tym zrobić. (In)

‘they through-chatted a long time [about] what to do with that.’

... przesiedział_p krotko na Lubiance. (In)

‘He through-spent a short time in Lubianka prison.’

Temp. compl. op een rij

complement	highlights
NP _{A G} (<i>przez</i> + NP _A (<i>od</i> + NP _G)(<i>aż</i>) <i>do</i> + NP _G (<i>o</i>) <i>koło</i> + NP _G <i>po</i> + NP _A <i>z</i> / <i>blisko</i> / <i>ponad</i> /etc. + NP _A	(none; neutral perdurativity.) specific attention, perspective) (initial and) final boundary. vagueness distribution. boundary/landmark further specified by particle
adverb of time (+ ...)	characterisation of duration per se (often related to a further description.)

Verworpen temp. compl.

*Przegadałyśmy_p z Nadią, dopóki jej Mama (nie) wrocila do domu. (Ni)
'We have through-chatted with Nadia until her Mama returned home.'

*Przegadałyśmy_p z Nadią, póki nie była zmęczona. (Ni)
'We have through-chatted with Nadia as long as she was not tired.'

*Przegadałyśmy_p, aż Ania zasnęła. (Ni)
'We chatted until Ania fell asleep.'

*Przegadałyśmy_p całym wieczorem_I. (Ni)
'We have through-chatted the/a whole evening.'

*Przegadałyśmy_p całymi wieczorami_I. (Ni)
'We have through-chatted (the) whole evenings.'

Basiswerkwoord

- Vendlers *states & activities*.
- Niet alle states en activities
- iig aterminatieve werkwoorden
- Ook: ww van beweging; Piernikarski (1969: 120):

przejeździć_p dwie godziny_A : *przejechać_p dwie godziny_A.
'drive for two hours'

*przejeździć_p całą Polskę_A : przejechać_p całą Polskę_A.
'drive (straight) through the whole of Poland.'³⁸

Basiswerkwoord

Śmiech (1986: 60):

Całą noc_A przejechał_p w tłoku. (Śm)

‘Throughout the whole night he travelled/drove in a crowd.’

Całą noc_A przejeździł_p w tłoku. (Ni)

‘Throughout the whole night he travelled/drove in a crowd.’

Imperfectief perduratief...?

- Wordt nergens beschreven: wel - vbb bij Wróbel, Czarnecki, Dunaj...

Przechorowywał_i każdą zimę_A. (Du)
'He was ill throughout every winter.'

On często przesypia_i pół_A dnia. (Du)
'He often through-sleeps half the day.'

Imperfectief perduratief – ja!

Ook met NP_I.

... wieczorami albo siedzę sama w pokoju i czytam albo przegaduję godzinami z kumplem. (In)

‘...in the evenings I either sit alone in my room and read or I through-chat for hours with a friend.’

Janka przesiaduje_i w pracy nawet nocami_I. (Ba)

‘Janka through-spends at work even at night.’

Conclusies

- Zowel pf als ipf:
- - ipf alleen herhalingsbetekenis
- Groter repertoire TC dan meestal genoemd:
- - bij pf + ipf *przez* NP_A weinig gebruikelijk
- - bij pf NP_I onbekend
- - bij ipf NP_I mogelijk
- Speciale positie *przesiedzieć* - *przesiadywać*